

JÖRGEN WALLIN
Skeppsbyggnadsing.
Yachtkonstruktör S.Y.R.
Besiktningsman B.B.R.

Ansiktslyftet

NÄR PLASTBÅTARNA dök upp för ca 35 år sedan hop-pades många att dom skulle uppfylla drömmen om den underhållsfria båten som dessutom inte skulle ruttna. I dag vet vi att plastbåtarna inte alls är underhållsfria och att vatten kan göra minst lika stor skada i en plast- som i en träbåt.

De äldsta plastbåtarna har generellt sätt en klart sämre gelcoat än dagens. Den bryts fortare ned av saltvattnet och den ultravioletta delen av solljuset. Har båtägaren dessutom rubbat och polerat friborden ofta kan han mekaniskt ha slipat ned gelcoatskiktet så att laminatet börjar synas igenom. Nedbrytningen av solljuset drabbar främst de mörka kulörerna som börjar krita och ser allt mer bedrövliga ut oavsett hur mycket man rubbar och polerar.

Det finns mig veterligen endast två sätt att förnya ytskiktet på en gammal plastbåt. Antingen målar man om båten med en tvåkomponents färg eller så låter man omgelcoatera ytan.

En ny gelcoat ska läggas på av ett proffs. När man gelcoaterar om en plastbåt kan det hända att den nya gelcoaten drabbas av vad som kallas crazing. Den nya gelcoaten krymper och spricker. Ytan blir som en gammal oljemålning med hårfina krackeleringar. Det beror antingen på att gelcoaten lagts på för tjockt eller så har blandningen (gelcoat/härdare/accelerator) inte rätt proportioner.

Det gör den spröd.

Man kan lacka om båten själv om man är noggrann och har en bra lokal. Som vanligt gäller det att planera arbetet i god tid. Det är underarbetet som slutligen avgör om resultatet blir snyggt och hållbart. Man kan visst stå ute och lacka, men det ställer stora krav på täckning och väder etc. Jag avråder. Man skall komma ihåg att normalt används alltid en tvåkomponents färg, vanligen en epoxifärg eller en polyuretanfärg. Den kräver relativt höga temperaturer för att resultatet ska bli bra.

Den som lämnar bort sin båt till omlackning behöver naturligtvis bara försäkra sig om att de som gör jobbet vet vad de gör.

De flesta båtar har ytliga gelcoatskador från ankare eller bryggnockar etc. De skall naturligtvis spacklas igen. Man skall spackla så lite som möjligt eftersom spackel alltid innebär en ökad risk för blåsbildning eller andra problem i efterhand. Det går mycket bra att använda topcoat för att lägga igen mindre skador och repor. Man måste emellertid slipa topcoaten mycket noggrant innan man lackar den eftersom topcoat innehåller en vaxlösning för att ytan ska vara klubbfri när den härdad. Vaxlösningen måste bort för att lacken skall fästa ordentligt.

När man slipat färdigt är det oerhört viktigt att skrovsidan rengörs ordentligt. När båtens gelcoat ur-

sprungligen härdade dunstadebland annat styrengas och lösningsmedel. Små porer bildades i gelcoatskiktet. Dessa små porer har – inte minst genom vårarnas slipning – öppnats. Det gäller att det inte finns kvar något slipdamm eller andra vattenlösliga partiklar i porerna för då riskerar man att en osmotisk cell bildas. Och blåsor i den nya lacken.

Blåsorna bildas på samma sätt som böldpestens blåsor och är normalt vätskefyllda, men de sitter bara under lacken. En klen tröst när friborden fått vattköppor.

Silikon är färgens svurna fiende. Det används knappast på friborden men väl på däck, överbyggnad och i sittbrunn. När det är dags för ommålning får man hoppas att inte någon använt silikon vid tätning av beslag och rutor etc. Färgen har svårt att få fäste på en yta som varit i kontakt med silikon.

Vill man ha ett perfekt resultat skall man naturligtvis sprutlacka båten, ta hjälp av någon som är van att sprutlacka (om man själv är ovan) och hålla till inomhus i en dammfri lokal.

Men det går alldeles utmärkt att måla om båten för hand. Förr i tiden målades och fernissades alltid

båtarna för hand med bra resultat. Kom ihåg att så fort båten kommer i vattnet försvinner eventuella små ytfel i vattenglittret. Om du målar för hand prova först på några andra vertikala ytor så att du vet hur färgen beter sig.

De vanligaste två komponentlackerna är tunnflytande och vill gärna rinna. Lagg på mycket tunt. Varför inte rolla på färgen och därefter dra ut med en planstrykare?

Håll dig till ett fabrikat. När du skall välja kulör försök att använda en kulör som är så lik båtens ursprungliga gelcoat kulör som möjligt. Annars kommer den gamla gelcoaten att lysa igenom första bästa repa i den nya lacken.